

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/73/2020
Identifikačné číslo spisu:	8714010506
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:8714010506.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti obvinenému Ľ. A. pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona na neverejnom zasadnutí konanom 28. apríla 2021 v Bratislave o dovolaní obvineného Ľ. A. proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 11. marca 2020, sp. zn. 10To/30/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Ľ. A. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Poprad (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 12. júna 2019, sp. zn. 5T/137/2014, uznal obvineného Ľ. A. vinným z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

dňa 4. októbra 2011 v čase okolo 12.57 hod., počas vykonávania rekonštrukčných prác v areáli obchodnej spoločnosti Tatravagónka, a. s. na ul. Štefánikovej v Poprade, okres Poprad, v hale č. 4, lodi č. 4, obsluhoval mostový žeriav v rozpore s jeho technickým určením používajúc ho ako pracovnú plošinu pri oprave infražiarichov a pritom v rozpore s ustanovením § 12 ods. 2 písm. a) zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov s poukazom na ustanovenie § 3 a prílohy č. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci v platnom a účinnom znení pri pohybe s mostovým žeriavom po dráhe žeriavu nevydal zvukové výstražné znamenie a nepresvedčil sa, či sa v dráhe žeriavu nenachádzajú iné osoby, v dôsledku čoho po priblížení sa k tretiemu nosníku od vchodu časťou mostového žeriava zachytil poškodeného V. K., ktorý v tom čase natieral kovové časti stĺpov a to tak, že žeriav začal poškodeného ťahať smerom dole za lýtko a stočil ho o stoosemdesiat stupňov tak, že poškodený mal nohy medzi stĺpom a žeriavom, následne sa chytil rukami konštrukcie žeriavu, čím ho vytiahol spomedzi stĺpa a žeriava a pomocou rúk sa vytiahol na plošinu žeriava, čím tak poškodenému V. K. spôsobil zranenia: otvorenú trieštivú zlomeninu ľavej stehennej kosti II. stupňa, spomalené hojenie zlomeniny ľavej stehennej kosti, natrhnutie skríženého väzu ľavého kolenného kĺbu a poranenie chrupavky vnútornej

hlavy ľavej stehennej kosti, pôsobením veľkej intenzity priameho mechanizmu, z medicínskeho hľadiska poranenie ťažké s dobou liečenia a práceneschopnosti 540 dní a s obmedzením na obvyklom spôsobe života spočívajúcim v hospitalizácii poškodeného V. K. od 4. októbra 2014 do 12. októbra 2014, kedy bol odlúčený od rodiny a musel dodržiavať nemocničný poriadok, všetky telesné a hygienické úkony po dobu 3-4 dní vykonával pomocou zdravotníckeho personálu, v podávaní antibiotík vnútrožilovo, v podávaní infúzií, liekov s protibolestivým účinkom, injekcií do kožnej riasy na bruchu na prevenciu zrážania krvi a embólie, opakovaných preväzoch, rehabilitácii dolných končatín, v chôdzi o pomoci nemeckej barly bez zaťažovania operovanej dolnej končatiny, v opakovaných preväzoch v najintenzívnejších bolestiach prvých 5-7 dní, kedy boli pravidelne vnútrožilovo podávané lieky s protibolestivým účinkom, následne v bolestiach, ktoré boli po dobu 2-3 mesiacov tlmené liekmi, pričom zranenia znechali trvalé následky u poškodeného a to obmedzenie pohyblivosti ľavého bedrového kĺbu ľahkého stupňa, keloidné jazvy po operáciách na ľavom stehne a ľavom kolene o veľkosti 5-30 cm² povrchu tela.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona, s použitím § 56 ods. 2, § 57 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 3 a § 36 písm. j) Trestného zákona peňažný trest vo výmere štyristo eur, ktorý podľa § 56 ods. 3 Trestného zákona okresný súd určil, že zaplatí v dvoch mesačných splátkach po dvesto eur. Zároveň podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona mu pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zameraný uložil náhradný trest odňatia slobody vo výmere dvoch mesiacov. Súčasne podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal poškodenú Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, a. s., krajská pobočka Prešov, ul. Kúpeľná č. 5, 080 15 Prešov 1, IČO: 35 937 874, poškodenú Sociálnu poisťovňu, a. s., pobočka Poprad, ul. 1. mája 4053/24 a poškodeného V. K., nar. XX. V. XXXX, bytom V. č. 18, okres Kežmarok s ich nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Obvinený napadol uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním, ktoré Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 11. marca 2020, sp. zn. 10To/30/2019, zamietol podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné.

Proti uzneseniu krajského súdu, ktoré bolo obhajcovi doručené 29. apríla 2020, podal obvinený prostredníctvom obhajcu 5. júna 2020 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) písm. g) písm. i) Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku obvinený Ľ. A. po stručnom zrekapitulovaní predchádzajúceho konania a rozhodnutí počas neho vydaných uviedol, že krajský súd porušil právo na obhajobu obvineného tým, že sa absolútne nevysporiadal, dokonca ani stručnou formou s argumentáciou spočívajúcou v poukázaní na stanovisko Národného inšpektorátu práce (ďalej len „NIP“), ktorý v značnej časti vyvracia nepravdivé tvrdenia Inšpektorátu práce Prešov (ďalej len „IP Prešov“), o ktoré sa okresný súd opieral pri rozhodovaní. Taktiež podľa názoru obvineného sa súd nevysporiadal s porušeniami zo strany zamestnávateľa poškodeného a obvineného, pričom niekoľko z nich bolo uvedených v odvolaní na NIP. Na šetrenie IP Prešov v Tatravagónke Poprad ako jediný zo zainteresovaných nebol prizvaný, hoci bol jediný kto našiel poškodeného na mieste úrazu a privolať pomoc. Podľa obvineného vyšetrovateľ IP Prešov, okresný a krajský súd postavili obžalobu na tvrdeniach poškodeného, hoci v priebehu konania na okresnom súde svoje tvrdenia menil a niektoré boli nereálne z fyzikálneho hľadiska. Dodal, že u poškodeného nebola vykonaná ani žiadna skúška na prítomnosť alkoholu v krvi hoci mal zakázaný vstup do Tatravagónky pre požitie alkoholu na pracovisku čo by samozrejme zásadne ovplyvnilo vyšetrovanie a vysvetľovalo rizikové správanie poškodeného.

Obvinený poukázal na samotné stanovisko, z ktorého podľa neho je zjavné, že sa jedná o dôkaz svedčiaci v prospech obvineného. Zo samotného stanoviska NIP vyplýva, že na základe posúdenia výpovedi bolo zistené, že organizácia práce na spoločnom pracovisku nebola zabezpečená vôbec, jednotliví zamestnanci neboli o činnostiach zamestnancov iných zamestnávateľov informovaní a nebolo vôbec preukázané, že obvinený vedel o činnosti poškodeného a že by bol informovaný, aké práce poškodený (na ktoré nebol poverený) bude a v ktorom priestore vykonávať. Zo stanoviska taktiež vyplýva, že obvinený signál použil pri začiatku pohybu žeriava, ale keďže poškodeného nevidel (otázne je

či mohol vidieť, podľa toho, čo je uvedené v dodatku ku protokolu), nevyhodnotil situáciu ako potrebu dávať akustickú signalizáciu počas celého posunu mostového žeriava, čo ani čl. 58 normy ČSM 27 0143 neukladá. Záverom NIP uviedol, že prešetrenie všetkých uvádzaných skutočností môže mať za následok zmenu príčiny úrazu poškodeného. Podľa obvineného to znamená, že závery NIP a IP Prešov sú diametrálne odlišné, pričom NIP je nadriadený orgán IP Prešov. Ďalej uviedol, že napriek uvedenému okresný súd sa na napadnuté závery IP Prešov v rozhodovaní opiera, aj napriek skutočnosti predloženia šetrenia sťažnosti NIP. Dodal, že NIP nemá kompetencie na výkon inšpekcie v zmysle zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy (kompetenčný zákon), takže odkazuje na vysporiadanie s napadnutými závermi IP Prešov na súd. Obvinený konštatoval, že krajský súd na obvineného argument ani nezareagoval, je pritom povinnosťou súdu vyrovnávať sa s argumentmi obvineného. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 296/09 a rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 410/06, ako aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (Hiro Balani v. Španielsko, Bochan v. Ukrajina).

Podľa názoru obvineného konštatovanie NIP mohlo priaznivo ovplyvniť jeho zodpovednosť za tento nedbanlivostný trestný čin, nakoľko je pravdou, že každý je povinný zachovávať vždy taký stupeň starostlivosti a pozornosti, ktorý možno po ňom vzhľadom ku konkrétnej časovej a miestnej situácii rozumne požadovať a ktorý je spôsobilý zabrániť či aspoň čo najviac obmedziť vzniku škôd na živote, zdraví a majetku, avšak túto zodpovednosť nemožno považovať za absolútnu. V danom prípade bolo podľa obvineného zodpovedných päť subjektov a to obvinený, poškodený, stavebník a dvaja zamestnávateľia, avšak len obvinený v trestnoprávnej rovine. Pri posudzovaní, kto má na danom skutku akú mieru zodpovednosti je podľa obvineného nutné vychádzať z toho, kto si počínal ako pozitívne a ako negatívne. Pokračoval, že otázka v danom prípade znie, koľko pozitív zo strany obvineného má byť preukázaných, aby sa zbavil zodpovednosti na danom skutku. Obvinený mal za to, že preukázal dostatočné množstvo priaznivých skutočností svedčiacich v prospech obvineného, pričom konštatovanie NIP bolo jedným z nich. Skutočnosť, že došlo k ťažkej ujme na zdraví nemusí podľa obvineného nevyhnutne znamenať, že je nutné nájsť vinníka, ktorý bude trestne stíhaný. Dodal, že ak poškodený, ktorému vznikla priamo ujma a ostatné subjekty pôsobili na vznik zranenia viacerými faktormi, ako napríklad neorganizácia práce, svojvôľa pri vykonávaní natieračských prác a nepozornosť, tak podľa obvineného nie vždy je nutné vyvodzovať trestnoprávnu zodpovednosť voči osobe, ktorá priamo svojím konaním zranenie spôsobila.

Pri týchto tvrdeniach obvinený poukázal na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 2065/15 a stotožnil sa s tvrdením Ústavného súdu Českej republiky, ktorý de facto konštatoval, že nikdy nie je možné byť absolútne zodpovedný za spôsobený následok. Pokračoval, že dokonca aj skutkovú situáciu v prejednávacom prípade pred Ústavným súdom Českej republiky (šofér osobného automobilu pri vychádzaní (cúvaní) z parkoviska zrazil jednoročné dieťa a spôsobil mu zranenia nezlučiteľné so životom) je podľa obvineného možné analogicky aplikovať na prípad obvineného. Rozvinul, že rovnako ako vodič, bol obvinený počas výkonu svojej práce k miestu úrazu otočený chrbtom, pred pojazdom to bol len krátky pohľad a nemohol v žiadnom prípade predpokladať, že sa niekto bude zdržiavať na danom mieste, kde nemal čo robiť pričom nebol ani spôsobilý na výkon takýchto prác a bol upozornený o prevádzke žeriavu na danom mieste. Obvinený dodal, že takúto skutočnosť nemohol predpokladať ani kvôli pochybeniu Tatravagónky, a. s., ktorá podľa neho zanedbala organizáciu práce zamestnávateľov na pracovisku a kvôli pochybeniu samotných zamestnávateľov.

Podľa obvineného krajský súd porušil jeho právo na obhajobu aj tým, že výpovede na hlavnom pojednávaní z 28. novembra 2016 a 30. januára 2017 označil za znehodnotenú do takej miery, že sú nepoužiteľné. Ďalej, že prečítanie a potvrdenie vypovedajúcimi na hlavnom pojednávaní 12. júna 2019 podľa krajského súdu toto nenapravilo. Týmto podľa obvineného krajský súd odmietol zistenia, ktorými bolo dokázané, že poškodeného nemusel zbadáť a že nevedel o jeho prítomnosti v pracovnej zóne ním používaného žeriavu.

Z vyššie uvedeného podľa obvineného vyplýva, že krajský súd sa opomenul vyjadriť k podstatnému argumentu obvineného, ktorý mohol ovplyvniť jeho prípadnú zodpovednosť a rovnako postupoval aj

okresný súd. Dodal, že takéto rozhodnutie nie je možné považovať za zákonné a spravodlivé a bol ním naplnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V súvislosti s naplnením dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného zákona obvinený mal za to, že krajský a okresný súd v rozhodnutiach poukázali na nezákonne vykonaný dôkaz (zápisnica o rekonštrukcii z 30. novembra 2013), ktorý nezodpovedal podmienkam v čase úrazu, nakoľko počas rekonštrukcie boli na mieste biele závesy, v hale č. 5 sa nepracovalo a nepoužívali sa žeriavy. Pokračoval, že v čase úrazu boli na mieste tmavo hnedé závesy v hale č. 5 sa pracovalo a používali žeriavy. Podľa obvineného skutočná rekonštrukcia trestného činu, však nikdy nebola vykonaná a to z dôvodu, že pokus o rekonštrukciu by bol nebezpečný pre život a zdravie. Dodal, že na rekonštrukciu sa pritom odvolával krajský súd v uznesení na str. 11 a okresný súd na str. 12. Obvinený poukázal na § 119 ods. 2 Trestného poriadku a uviedol, že vzhľadom ku skutočnosti že samotná rekonštrukcia z dôvodu nebezpečenstva nebola vykonaná, nejedná sa o dôkaz a nemožno na ňu v rozhodnutiach vôbec prihliadať. Preto je podľa názoru obvineného nesprávny záver súdu, že z rekonštrukcie vyplýva, že mohol vidieť poškodeného, toto by sa dalo podľa neho konštatovať len vtedy, ak by sa rekonštrukcia vykonala za obdobných podmienok ako v čase skutku, no rekonštrukcia na mieste sa nevykonala na pokyn orgánov činných v trestnom konaní so súhlasom prokurátora vôbec, nakoľko hrozilo ohrozenie zdravia účastníkov.

Vo vzťahu k dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený uviedol, že okresný súd sa dopustil závažného pochybenia, keď do skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku prevzal znenie z obžaloby ohľadom použitia mostového žeriavu v rozpore s jeho technickým určením napriek tomu, že znalec Ing. W. tak v znaleckom posudku č. 3/2014 pri otázke č. 2 z 15. apríla 2020, ako aj na súdnej nahrávke z vypočutia z 30. januára 2017 (00.25.21-00.26.15) sa vyjadril, že takýto spôsob použitia nie je zakázaný, je naopak vhodný a najbezpečnejší a iný spôsob ani na danom mieste na opravu infražiaríčov neexistuje, resp. by bol omnoho nebezpečnejší. Rovnako je podľa obvineného máť aj právna úvaha krajského súdu, ktorý najprv uvádza, že podľa osvedčenia k mostovému žeriavu ide o zdvíhacie zariadenie skupiny A písm. a) prílohy 1 vyhlášky č. 508/2009 Z. z., teda nie o pohyblivú pracovnú plošinu. Pokračoval, že podľa bodu 30 STN 27 0143 platiacu pre zdvíhacie zariadenia, je možné zdvíhacie zariadenie používať len pre ten účel, pre ktorý je konštruované.

Ďalej si podľa neho ale krajský súd odporuje keď uvádza, že vlastne podľa znaleckého posudku z odboru Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, uvedená v STN v časti zakázané manipulácie so žeriavom nezakazuje používanie žeriavu pre takúto činnosť ako vykonával obvinený a dokonca vo vzťahu k umiestneniu infražiaríčov pozdĺž žeriavovej dráhy to bol najbezpečnejší spôsob práce pre samotného obvineného, ale pre takúto činnosť sa vyžaduje spracovanie technologického postupu so stanovením podmienok bezpečného postupu a vylúčenia rizík a ďalšie opatrenia, pričom v danom prípade podľa súdu vylúčenie rizík malo predstavovať hlavne zistenie, aby v prejazdnom profile žeriava, t. j. na zemi, na pochôdznej lávke nachádzajúcej sa na druhej strane a na koľaji žeriavovej dráhy sa nenachádzali žiadne osoby, materiál alebo predmety, ktoré by mohli byť pri jazde žeriavom zachytené, alebo ten mohol pri jazde do nich naraziť. Z uvedeného je podľa obvineného zrejmé, že krajský súd na rozdiel od okresného súdu pripúšťa použitie mostového žeriavu na účel, ako ho použil obvinený v prípade dodržania podmienok. Podmienky a zodpovednosť za to, že sa na dráhe nenachádza osoba však podľa obvineného nemôže byť absolútna tak, ako na to poukázal pri vyššie citovanom rozhodnutí Ústavného súdu Českej republiky. To podľa neho znamená, že okresný súd nesprávne právne posúdil zistený skutkový stav a krajský súd taktiež, ak dávali obvinenému za vinu spôsob použitia mostového žeriavu.

V ďalšej časti dovolania v súvislosti s nepoužitím zvukovej signalizácie obvinený poukázal na Nariadenie vlády č. 387/2006 prílohu č. 1 bod 5 a uviedol, že túto skutočnosť potvrdzuje aj výpoveď poškodeného z 30. novembra 2015, kde v nahrávke z vypočutia v čase 00.42.38 na otázku sudkyne: „Vy ste počul aby ten žeriav vydával zvukové signály“ odpovedal „To som si ani nevšimol tam bol hluk, či trúbil alebo netrúbil“. Z uvedeného je podľa obvineného možné usúdiť, že slovná komunikácia by v danom prípade pomohla, len v prípade pred začiatkom svojej činnosti, čo aj obvinený urobil. Pokračoval, že okrem uvedeného nemal ani povinnosť použiť žiadnu zvukovú signalizáciu, nakoľko táto je povinná len pri

prenášaní bremena alebo ak sa v žeriavovej dráhe alebo v prejazdnom profile nachádzajú predmety alebo osoby, ktoré by videl. Dodal, že nebol dokonca na prenos bremien ani vyškolený, preto takú činnosť nevykonával. Podľa názoru obvineného z uvedených skutočností je zrejmé, že súdy jednak nesprávne vyhodnotili ním tvrdené skutočnosti o jeho povinnostiach pri používaní mostového žeriavu, ale taktiež nesprávne vyhodnotili na základe zisteného skutkového stavu zodpovednosť obvineného, ktorému pričítali zavinenie z nedbanlivosti. Pokračoval, že pri určení trestnej zodpovednosti v danej veci mali súdy prihliadať predovšetkým na to, či a akých porušení sa obvinený v danom skutku dopustil a taktiež jeho možnosť predvídať, či k takejto nehode môže dôjsť. Tu opätovne poukázal na správny teoretický prístup obmedzenej dôvery v dopravu, ktorého podstatou je skutočnosť, že sa vodič pri premávke na pozemných komunikáciách môže spoliehať na to, že ostatní účastníci pri premávke budú dodržiavať pravidlá prevádzky na pozemných komunikáciách, pokiaľ z konkrétnych okolností nebude vyplývať opak. Obvinený mal za to, že sa oprávnene spoliehal na to, že žiaden z robotníkov pracujúcich v danej hale nebude v tom čase na nosníku o šírke menej ako dvadsať centimetrov, kde je koľaj so šírkou päť centimetrov a na nej človek vo výške osem metrov, ktorý ani nie je spôsobilý pracovať v takej výške a preto svoju pozornosť sústredil na pochôdznu lávku, hák žeriavu a pracovníkov pod žeriavom.

S poukazom na vyššie uvedené obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil v zmysle ustanovenia § 386 ods. 2 Trestného poriadku a prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor príslušnej okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného uviedol, že skutočnosť uvádzaná obvineným v dovolaní už boli uvádzané aj v podanom odvolaní voči prvostupňovému rozsudku, podľa prokurátora sa krajský súd nimi pri svojom rozhodovaní o odvolaní zaoberal, pričom skonštatoval, že zavinenie obvineného na rozdiel od názoru prvostupňového súdu dosahovalo len mieru nedbanlivosti nevedomej (§ 16 písm. b) Trestného zákona) a že primárnou príčinou vzniku ťažkej ujmy na zdraví poškodeného bolo konanie obvineného, ktoré bolo v rozpore s pravidlami bežnej opatrnosti a že teda súd prvého stupňa správne uzavrel, že príčinná súvislosť medzi konaním obvineného a spôsobeným následkom nebola prerušená, hoci k jeho konaniu pristúpila ďalšia skutočnosť, ktorá spolupôsobila pri vzniku následku. Prokurátor dodal, že krajský súd potom opätovne potvrdil, že obvinený po objektívnej aj subjektívnej stránke naplnil všetky pojmové znaky prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona. S rozhodnutím súdov v predmetnej veci sa prokurátor v celom rozsahu stotožnil a vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je podľa neho zrejmé, že v danej veci nebol naplnený žiaden z dôvodov dovolania uvedených v § 371 Trestného poriadku a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku uznesením dovolanie obvineného odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Trestného poriadku a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným E. A. ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd, ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je v zásade prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa

[primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcich „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní, na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby, a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Porušenie práva na obhajobu je podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je však koncipovaný oveľa užšie; nie je ním akékoľvek, (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“. Pri posudzovaní, či v danom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného, a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo.

Treba tiež zdôrazniť, že trestné konanie treba posudzovať komplexne ako jeden celok a nie je možné z hľadiska zachovania práv obvineného hodnotiť len niektoré parciálne, jednotlivo extrahované úkony resp. postupy a na základe nich konštatovať zásadné porušenie jeho obhajobných práv. Najvyšší súd však z obsahu rozsudku súdu prvého stupňa, ako ani odvolacieho súdu nezistil žiadne skutočnosti svedčiace o tom, že by v priebehu konania na súdoch nižšieho stupňa došlo k porušeniu práva obvineného E. A. na obhajobu. Naopak, jeho právo na obhajobu bolo v priebehu trestného konania v plnom rozsahu zachované, pričom obvinený mal možnosť zúčastňovať sa pojednávaní a uplatňovať svoje práva či už osobne, alebo prostredníctvom obhajcu, pričom toto svoje právo v priebehu konania aj aktívne využíval.

Vo vzťahu k uvedeným konkrétnym skutočnostiam najvyšší súd v súlade so svojou judikatúrou (R 7/2011, R 116/2014) vo všeobecnosti uvádza, že ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritorným rozhodnutím buď tomuto návrhu vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku). Tak ako nie je možné úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo, nemožno za porušenie práva na obhajobu v zmysle uvedeného dovolacieho dôvodu považovať ani obsah a rozsah vlastnej úvahy súdov nižšej inštalácie o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V podanom dovolaní ide o námietky skutkového charakteru, ktoré sú navyše nepodraditeľné nielen pod

dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ale ani pod akýkoľvek iný pre obvineného dostupný dôvod dovolania, nakoľko obsahovo smeruje konkrétne voči rozsahu vykonaného dokazovania, ktoré obvinený hodnotí podľa svojich obhajobných predstáv.

Obvinený porušenie práva na obhajobu vidí v tom, že podľa neho sa krajský súd absolútne nevysporiadal, dokonca ani stručnou formou, s argumentáciou spočívajúcou v poukázaní na stanovisko Národného inšpektorátu práce, ktorý v značnej časti vyvracia nepravdivé tvrdenia Inšpektorátu práce Prešov, o ktoré sa okresný súd opierať pri rozhodovaní, pričom mal dospieť fakticky k iným záverom o zavinení, ale tiež podľa obvineného krajský súd porušil jeho právo na obhajobu aj tým, že výpovede na hlavnom pojednávaní z 28. novembra 2016 a 30. januára 2017 označil za znehodnotené do takej miery, že sú nepoužiteľné, pričom prečítanie a potvrdenie vypovedajúcimi na hlavnom pojednávaní 12. júna 2019 podľa krajského súdu toto nenapravilo a týmto podľa obvineného krajský súd odmietol zistenia, ktorými bolo dokázané, že poškodeného nemusel zbadať a že nevedel o jeho prítomnosti v pracovnej zóne ním používaného žeriavu a teda krajský súd sa opomenul vyjadriť k podstatnému argumentu obvineného, ktorý mohol ovplyvniť jeho prípadnú zodpovednosť a rovnako postupoval aj okresný súd. Ako už bolo konštatované, ani jedna z týchto námietok nenapĺňa rámec dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko krajský súd uviedol dôkazy a podrobne rozvinul dôvody, ktoré ho viedli k zamietnutiu odvolania a tiež sa primeraným spôsobom vysporiadal s odvolacími námietkami.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. V predmetnej veci síce obvinený tento dovolací dôvod vo vlastnom písomne podanom dovolaní označil, avšak obsahovo doň nespadá žiadna z ním uvádzaných dovolacích námietok.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Mariana Marinescu proti Rumunsku z 2. februára 2010, č. 36110/03, Emen proti Turecku z 26. januára 2010, č. 25585/02, Van Mechelen a ďalší proti Holandsku, Visser proti Holandsku zo 14. februára 2002, č. 26668/95, Al - Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu z 15. decembra 2011, č. 26766/2005 a č. 22228/06 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumom odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže teda najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov. Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom

zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania. Ako už najvyšší súd skonštatoval vyššie, dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky. Dovolanie a rozhodnutie o ňom znamená prelom do právoplatných rozhodnutí, a preto spravidla narušuje stabilitu konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Z toho dôvodu možno dovolanie aplikovať iba v prípadoch ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

Z tohto dôvodu možno konštatovať, že ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku v predmetnej veci naplnený nebol. Ak obvinený vo vzťahu k uvedenému dovolaciemu dôvodu namieta nezákonne vykonaný dôkaz (zápisnica o rekonštrukcii z 30. novembra 2013), s tým, že okolnosti nezodpovedali podmienkam v čase úrazu, nakoľko počas rekonštrukcie boli na mieste biele závesy, v hale č. 5 sa nepracovalo a nepoužívali sa žeriavy, tieto skutočnosti nenapĺňajú uvedený dôvod dovolania. V tomto kontexte je potrebné uviesť, že možno prisvedčiť obvinenému, že podmienky pri rekonštrukcii a v čase úrazu neboli absolútne totožné, avšak faktom tiež je, že ani dovolací súd nekonštatuje také zásadné rozdiely, za akých bola rekonštrukcia vykonaná, aby nebolo možné ustáliť záver či už o rozhládových podmienkach obvineného, ako aj priebehu samotnej udalosti. Pokiaľ ide o už spomenuté námietky obvineného, ktoré sa týkajú výpovedí na hlavnom pojednávaní 28. novembra 2016 a 30. januára 2017 s tým, že tieto neboli vykonané zákonným spôsobom, s touto skutočnosťou sa vysporiadal krajský súd (opakovane) a možno preto konštatovať, že ani v tomto dovolací súd nevzhliadol dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Ďalej je potrebné uviesť, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb. Dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, tzn. nie je prípustné právne účinne namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 47/2014-II).

Pokiaľ ide o ďalšie námietky, ktoré obvinený v rámci tohto dôvodu dovolania vecne uplatnil a ktorých podstata je zrekapitulovaná vyššie, tieto majú skutkový charakter, keďže sa nimi snaží dosiahnuť revíziu skutkových zistení okresného súdu, ktoré si osvojil aj krajský súd a ktorých správnosť a úplnosť nemôže najvyšší súd v tomto konaní iniciovanom obvineným skúmať ani meniť. Námietky skutkovej povahy sú pritom uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý je oprávnený použiť iba minister spravodlivosti. Najvyšší súd sa preto s týmto okruhom námietok obvineného nemohol zaoberať (primerane napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 14/2015).

V kontexte týchto všeobecných východísk najvyšší súd odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu, v ktorom sa stotožnil so záverom okresného súdu, že primárnou príčinou vzniku ťažkej ujmy na zdraví poškodeného bolo konanie obvineného, ktoré bolo v rozpore s pravidlami bežnej opatrnosti. Preto ani značná miera spoluzavinenia poškodeného a Tatravagónky, a. s., na spôsobenom následku nemohla byť dôvodom, aby obvinenému nebola pričítaná trestná zodpovednosť za spôsobenie ťažkej ujmy na zdraví poškodeného. Okresný súd tak správne uzavrel, že príčinná súvislosť medzi konaním obvineného a spôsobeným následkom nebola prerušená, hoci k jeho konaniu pristúpila ďalšia skutočnosť, ktorá spolupôsobila pri vzniku následku (vykonávanie práce poškodeným v priestoroch mostovej dráhy bez pokynu zamestnávateľa, bez ochranných pracovných pomôcok a bez zdravotnej spôsobilosti na prácu vo výškach, nezabezpečenie koordinátora prác stavebníkom na stavenisku). Aj za tejto situácie konanie obvineného zostáva takou skutočnosťou, bez ktorej by k následku nedošlo (inak povedané: skutočnosť, že bol poškodený neoprávnene v priestore dráhy, ešte neoprávňovalo obvineného zraziť ho a nezbavovalo povinnosti k náležitej pozornosti pri práci so žeriavom). V tomto smere sa najvyšší súd stotožňuje so záverom krajského súdu, že vzhľadom na uvedené obvinený po objektívnej i subjektívnej stránke naplnil všetky pojmové znaky prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona,

pretože poškodenému spôsobil ťažkú ujmu, podrobne popísanú v odôvodnení napadnutého rozsudku.

V tejto súvislosti možno dodať, že ako krajský súd uviedol, obvinený konal vo forme nevedomej nedbanlivosti (§ 16 písm. b) Trestného zákona), ktorá je vybudovaná na povinnosti a súčasne i možnosti predvídať, že spôsobenie poruchy alebo ohrozenie záujmu chráneného Trestným zákonom môže nastať. O zavinenie z nevedomej nedbanlivosti ide podľa judikatúry len vtedy, ak povinnosť a možnosť predvídať porušenie alebo ohrozenie záujmu chráneného Trestným zákonom sú dané súčasne. Avšak je potrebné uviesť, že nedostatok jednej z týchto zložiek znamená, že čin je nezavinený (R 6/1988). V prejednávanej veci nejde o predmetný prípad, keďže ako krajský súd vo svojom odôvodnení konštatoval, povinnosťou obvineného bolo riadne skontrolovať dráhu mostového žeriava pred jeho použitím, v tom mu žiadne okolnosti nebránili, pričom išlo o osobu riadne vyškolenú z pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vrátane bezpečného používania mostového žeriava, a tak vedieť mal a mohol (možnosť predvídať), že v priestore dráhy žeriava pracujúcemu poškodenému pri strete so žeriavom vo výške spôsobí ťažkú ujmu na zdraví. Z uvedeného je zjavné, že s obhajobou obvineného, ktorú v podanom dovolaní iba opakuje, sa náležite vysporiadal okresný súd a následne aj krajský súd.

V závere možno uviesť, že zanedbanie potrebnej miery opatrnosti ako predpoklad nedbanlivého zavinenia je potrebné vyvodzovať z konkrétnych skutkových zistení a riadne zistených a vykonaných dôkazov pred súdom. Súčasťou rozhodnutia musí byť starostlivé zhodnotenie všetkých okolností, ktoré viedli súd k názoru, že táto osoba náležitú opatrnosť nezachovala, a konala teda zavinenne. Rovnako súdy musia v tomto zmysle skúmať ako objektívne, tak aj subjektívne hľadisko potrebnej miery opatrnosti, teda povinnosť aj možnosť obvineného predvídať vznik trestnoprávne relevantného následku (primerane pozri nálež Ústavného súdu Českej republiky z 31. mája 2016, III. ÚS 2065/15-2).

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto dovolanie obvineného L.Í. A. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.